

KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY

ROVATVEZETŐ: ELEK JÓZSEF, Podzáhradná u. 8, 947 01 Hurbanovo, katedra.tortenelem@gmail.com

Beküldési határidő: 2026. október 28.

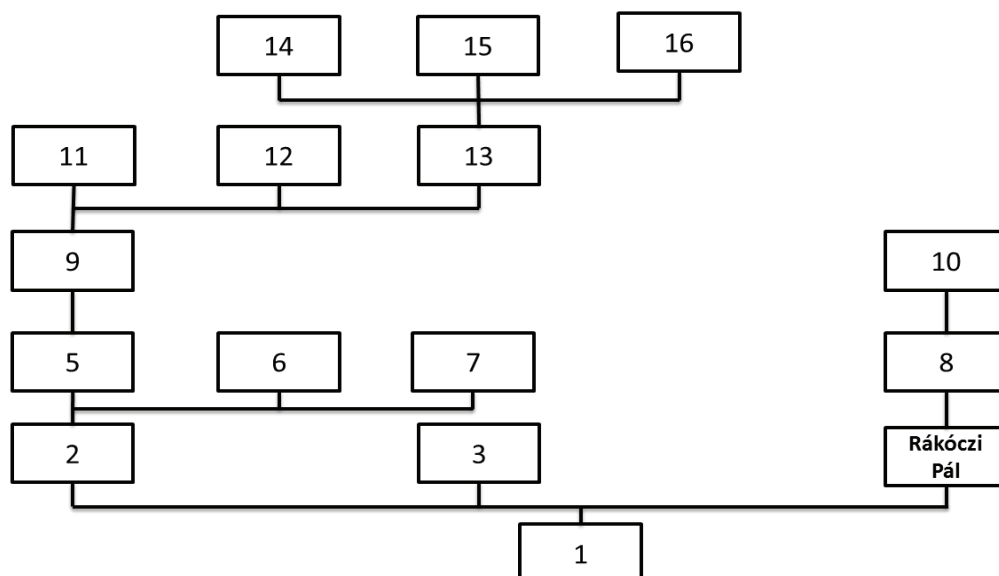
A csapat neve:	A csapattagok neve:	A forduló száma: I.
A felkészítő pedagógus neve, e-mail-címe, telefonszáma:	Az iskola neve, címe, e-mail-címe, telefonszáma:	Regisztrációs kód:

1. FORDULÓ – AZ ÚJ REMÉNY

1) A Rákócziak családfája

(20 pont)

Kiket takarnak a számok? Nevezd meg azokat a személyeket, akik röviden bemutatkoznak! Segítségképpen egy leszármazottat, Rákóczi Pált feltüntettük, természetesen ő nem vall magáról. Vigyázat! Testvérek esetén fontos a születési sorrend, tehát az 5-6-7-es, a 11-12-13-as és a 14-15-16-os sor esetében az első a legidősebb, az utolsó a legfiatalabb testvér! A válaszlapon tüntesd fel a számokat és a személyek nevét is!

A – Házasságommal rokonságba kerültem a Stuartokkal és a száműzött cseh királlyal is. Karrieremet derékba törte egy könyörtelen himlőjárvány...

B – Korán elvesztettem édesapámat, házasságommal viszont sikerült a családi vagyont megmentenem. Ahogy öcsém életét is. Férjemet hét utóddal örvendeztettem meg.

C – Bujdosó édesapám után úgy tekintettek rám, mint a kurucok vezérére, de már nem voltam igazi hatással környezetemre. Életvitelem is teljesen eltért apámétól. Az 1738-as hadjárat meghatározta sorsomat.

D – Katonai sikereimnek köszönhetően fejedelemmé választottak, de az akkori helyzetet felmérve inkább lemondtam riválisom javára. Ezzel megelőztem egy erdélyi belháborút.

E – Erdély fejedelmeként elődöm politikáját folytattam, a harmincéves háborúban is sikeres voltam, sőt, gondoskodtam az első román nyelvű biblia kiadásáról is.

F – Tiszteletből az akkori uralkodó nevét kaptam, de szüleimnek nem sok öröme volt bennem. Háromévesen elhagytam ezt az árnyékvilágot.

G – Bár fejedelemmé választottak, sohasem irányítottam Erdélyt. Részt vettem a Wesselényi-összeesküvésben, de nem jutottam társaim sorsára, engem nem végeztek ki.

H – Apámtól a makovikai hercegi címet kaptam, de inkább Terislaw gróf néven éltem Párizsban. A rodostói élet nem fogott meg, az erdélyi fejedelmi címben sem láttam fantáziát.

I – Sok szerep nem jutott nekem a történelemben. Fiatalon, utód nélkül kell eltávoznom, birtokaimat testvéreim örökölték. Legalább a Rákóczi-Lorántffy vagyon egyben marad...

J – A fejedelmi cím mellett a lengyel királyi koronát is meg szerettem volna szerezni, de szembe kerültem saját hűbérurammal is. Egy török elleni csatában szenvedtem el halálos sebesülést.

2) Családi örökség

(6 pont)

Az első feladat alapján válaszolj a kérdésekre! Mit árul el a Rákócziak családfája és a szerény szobabelső?

A) Melyik keresztnévet választották leggyakrabban a család fiúgyermekének? (1)

B) Melyik két férfinév volt még hagyományosan gyakori a Rákóczi családban? (2)

C) Kik láthatók a faliképeken? (3)

3) Egy jó hír...

(14 pont)

Egy levél részletébe olvashatunk bele. Válaszoljatok a kérdésekre a forrás alapján!

„Adja az Űr Isten Ő Szent Főlsége, hogy nevének dicséretire, Nagyasszonyunk Őnagyságának és Nagyságodnak, az én Kegyelmes asszonyomnak Őnagyságának, és mindnyájunk öröme szerencsésen jöjjön közünkbe, és nekem, Nagyságtok szolgálójának szerencsésére s a Rákóczi-háznak szerencsés megszorodására tartsa meg az Űr Isten! Mely jó fejében, ha merem, ez levelem által alázatosan köszöntök Nagyságodra egy ital borocskát: Vivát! Vivát! Vivát! Ennek utána is adjon Isten Nagyságtoknak egynehány szép fiat.”

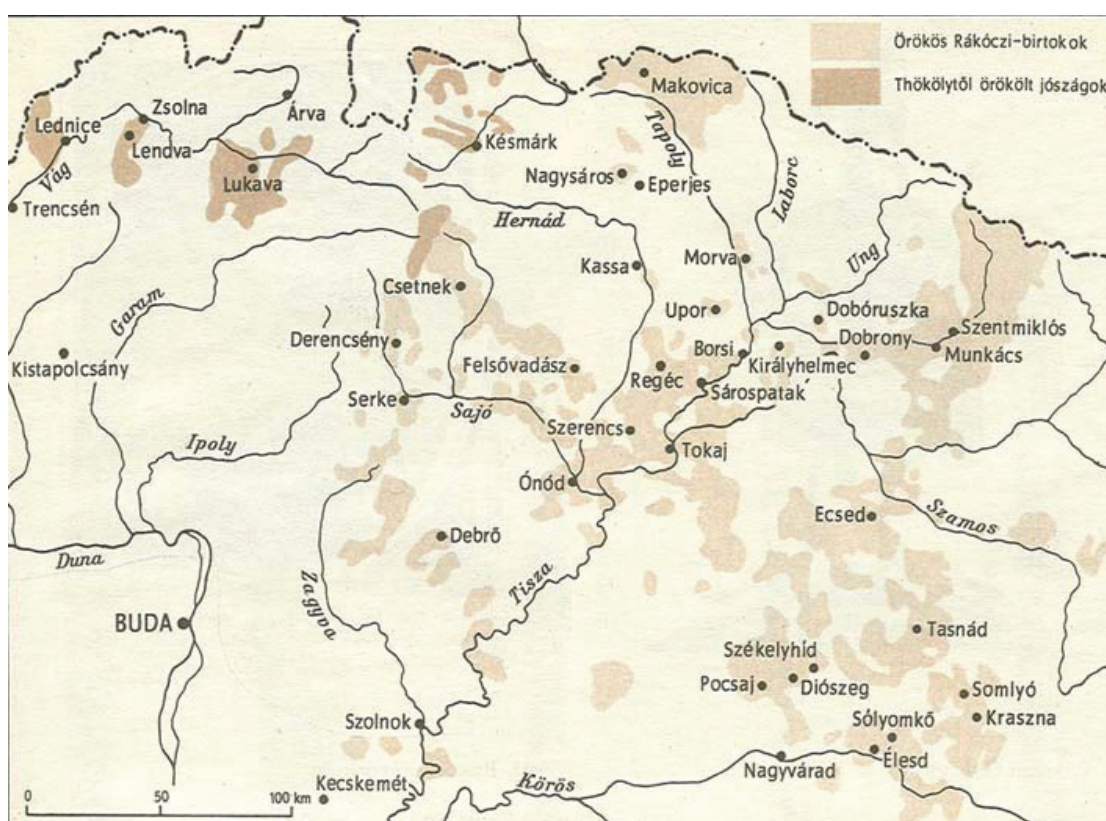
(Rákóczi Erzsébet levele rokonához, 1675 őszén)

- A) Nevezd meg az asszonyt, akinek Rákóczi Erzsébet levele szólt! (1)
- B) Ki volt a címzett hölgy férje? (1)
- C) Mikor és hol kötöttek házasságot? (2)
- D) Mi lehetett az a boldog hír, ami miatt Rákóczi Erzsébet „alázatosan” felhajtott „egy ital borocskát”? (1)
- E) Volt ok az öröme és a derűlátásra, mert korábban már kétszer is reménykedtek, de az egyik tragikusan, a másik nem úgy végződött, ahogy várták a családban. Mik voltak ezek? (4)
- F) A következő év böjtmás hónapjában, minden különösebb visszhang nélkül megérkezett egy új jövevény. Melyik Rákóczi-kastélyban történt meg az esemény? (1)
- G) A Rákóczi-családfán milyen szám alatt szerepel Rákóczi Erzsébet? (1)
- H) A költőnként is ismert Erzsébet első ismert versének mi volt a címe? (1)
- I) Valószínűleg ki volt a vers címzettje? (1)
- J) Művelődéstörténeti szempontból miért volt jelentős Erzsébet szerepe, munkássága? (1)

4) A fejedelemasszony útra kel...

(11 pont)

Egy olyan előkelő hölgynek, mint Zrínyi Ilonának, nem egyszerű utazni. Szükséges a mindenre felhasználható kíséret. A fiatal asszony terve, hogy Makovicáról férje egyik központi uradalmába, Sárospatakra érjen. A 150 km-es utat viszont két nap alatt tudja csak megtenni. Nektek kell megszervezni az utat:

Zrínyi Ilona kísérete:

27 szolga
22 étékfogó
5 bejáró
7 pohárnok
8 asztalnok
2 ajtónálló
6 csatlós
4 trombitás
12 lovász
55 egyéb szolga
237 kapus drabant
152 kék gyalogos
154 lovas katona
30 puskás

A) *Félúton találni kell olyan helyszínt, ahol a népes kíséretnek éjjeli szállást lehet biztosítani. Három lehetőségek van: (3)*

- 1) Ebben az időben a város az egri püspök székhelye volt. Korábban itt kiáltották ki a rendek I. Rákóczi Györgyöt Magyarország fejedelmévé. 1657-ben a jezsuiták főiskolát és nyomdát alapítottak itt. Az 1670-es években többször eredménytelenül ostromolták a kurucok. 1677. november 26-án a császáriak a lázadó várost elfoglalva a vezetőket kegyetlenül kivégezték. A város központjától kb. 250 méterrel délre 1670 és 1676 között ötszögű, olaszbástyákkal kialakított citadellát építettek.
- 2) Neve a magyar *sár* főnévből származik, egyúttal az egykori vármegye névadója. Valószínűleg már 13. századi első említése előtt is állt itt vár. 1537 szeptemberében I. Ferdinánd vezére két hónapi ostrommal tudta elfoglalni. Helyreállították, de jelentősége fokozatosan megszűnt. A Rákócziak a Várhegy alatt 1613-ban emeltek várkastélyt.
- 3) A 16. században virágkorát élte. A reformáció egyik központjává vált. A 17. század elején Basta és Belgioioso serege dúlta a várost. 1672-ben Thököly Imre hadai, egy évre rá Wolkra gróf martalócai ostromolták. 1673-ban I. Lipót megfosztotta városi jogaitól, falait leromboltatta. Ettől kezdve a város szabadsága megszűnt.

B) *Mennyi embernek kell szállást biztosítanotok – Zrínyi Ilonán kívül? (1)*

C) *Hogy még véletlenül se legyen a kíséret tagjai között konfliktus, szét kell választanotok a szálláson a fegyveres kíséretet a civiltől. Mekkora a fegyveres kíséret létszáma? (1)*

D) *Magyarázd meg a következő fogalmakat: asztalnok – pohárnok – étékfogó! (6)*

5) Zrínyi Ilona bírái előtt

(9 pont)

- A) Milyen esemény lezárását örökíti meg a festmény? Ez az esemény tette Európá szerte híressé Zrínyi Ilonát... (1)
- B) Mikor zajlott le az említett esemény? (1)
- C) Hogy döntöttek a bírák Zrínyi Ilona jövőjéről? (1)
- D) Hogyan változott meg Zrínyi Ilona helyzete az 1690-es évben, és ez kinek volt köszönhető? (2)
- E) Hogy döntöttek a bírák a leány jövőjéről? (2)
- F) Hogy döntöttek a bírák a kisleány jövőjéről? (2)